

Knipsels (Uit het NRC Handelsblad van resp. 19, 20 en 21 januari 1994)

Van een cent

Misschien moest ik ze maar eens goed in de kou laten staan. Want ik begin te vermoeden dat ik ze een heel verkeerd idee van de natuur zit bij te brengen. Ik neem ze steeds maar aan het handje en dan gebeurt er altijd wel iets aardigs, nou ja, of iets wat aardig lijkt, en dan zijn er mensen die verwonderd zeggen: gòh, ik wist niet dat er nog zoveel te beleven was in Nederland. Fout, helemaal fout. En eigen schuld. Je maakt het ze ook veel te makkelijk. Want wat voor jou een dagtaak is, dat lezen zij in een minuut. Geen wonder dat ze denken: dus dat was weer een fluitje van een cent. Maar laat ze zelf eens in de auto stappen. Om één uur weg, om drie uur Assen-Noord. Een kopje thee met Willem van Manen. Dan samen verder naar Hooghalen. Dan lopend door het bos tot aan een vochtig heideveld. Nou, zet ze daar maar neer. Onder een somber jagend wolkendek. En *in* de wind — boosaardige tweekonigheid: het rechtstreeks gieren in hun oor, vermengd met zwaar geruis dat uit de bosrand komt. Plus nu en dan het tikken van de regen op hun leuke winterjas. Laat ze maar wachten. Laat ze maar tuieren. Laat ze maar rillen. Ze mogen zich gerust een tijd vervelen. Hoewel, met vervelen moet je uitkijken. Als het ze echt verveelt taaien ze af. Zij kunnen er gewoon mee ophouden. Met lezen. Ho, stop, daar vliegt de eerste blauwe kiekendief.

Koos van Zomeren

Naar bed (1)

„Vorig jaar”, zei Willem, „waren het er een keer tweéëntwintig.”

't Werd donker. Het waaide en het regende. De eerste blauwe kiekendief, volwassen mannetje, kwam over het bos. Hij daalde zonder omhaal in de heide neer. Weg!

De tweede, even later, vloog een tijdje rond. De derde eveneens. Je kon het bleke blauw met zwart toen net nog zien. Een lage glijvlucht, af en toe een serie sterke vleugelslagen. Op die manier werd het terrein verkend. Op veiligheid? Op soortgenoten? Hun opkomst is afhankelijk van muizenrijkdom in de buurt. Misschien ook van hoe hard het winterd.

Het heideveld veranderde. Het werd een heideveld met overnachtende blauwe kiekendieven. Want dat is wat ze doen: ze slapen zittend (of moet je zeggen: staande?) op de grond, in de bescherming van het struikgewas. Toen nummer vier, en vijf, en zes. Die arriveerden vrijwel tegelijk. Zij inspecteerden niet alleen het veld, maar ook elkaar. Gezamenlijke vlucht van kiekendieven!

„Misschien”, zei Willem, „maken ze nu zachte hinnikende geluidjes.” Zo ja, dan hield de wind die voor zichzelf. Dit alles in een steeds volmaakter duisternis. De kiekendieven gingen uit elkaar. Ze vloegen met een traag gemak. Maar ze verdwenen heel abrupt. Alsof ze plotseling beslisten: en ik slaap hier en nergens anders. Alsof een plaatsje werd verrast, *gegrepen*. De laatste prooi van deze dag.

Koos van Zomeren

Naar bed (2)

Ransuilen slapen ook, maar die beginnen 's morgens pas. Zij trekken zich terug in een soort omgekeerde schemering, de overgang van donker naar licht. De nachtdienst zit erop. Ze komen in stilte van heinde en ver. Een zwarte omtrek aan de hemel is in feite alles wat je merkt. En die verdwijnt dan plotsklaps in een groter zwart: de kroon van hoge dennebomen. Heel even komt van boven een merkwaardig keelgeluid.

Uiteindelijk verschaft het daglicht helderheid. We tellen er tien en gaan naar huis.

„Dat geluid”, zeg ik, „hoe omschrijven we dat?”

„Als zacht gehinnik”, oppert Willem. Maar dat komt mij armzalig voor. Een zacht gehinnik hadden we gisteren voor de blauwe kiekendief. Het staat me tegen om aan twee zo verschillende vogels dezelfde beelddpraak mee te geven.

Thuis beschikken we over Glutz van Blotzheim en Heimo Mikko-la. Zij doen de meest fantastische geluiden uit de doeken, maar niet dit ene, dit specifieke, dit ransuilen bij terugkeer op een winterslaapplaats aan de rand van Assen.

„Het klonk ingehouden”, zegt Willem.

„Ja”, zeg ik.

„Een beetje geërgerd”, zegt Willem.

„Nee eerder keuvelend”, zeg ik.

„Tevreden zelfs.”
We schudden allebei ons hoofd. We schieten in de lach. Ja, hinnikend dan maar?

Koos van Zomeren